

JAN ŠEVČÍK PĚTASEDMDESÁTILETÝ

Je to až s podivem, že ač věkem téměř kmet, je stále čilý, činorodý a pracovitý, tak jak ho známe po celá léta. Ano, je to MUDr. Jan Ševčík.

Narodil se v Čebíně u Brna, ale pak se s rodiči přestěhoval do Svatého Jana pod Skalou blízko Berouna, malé vesničky uprostřed nádherného Českého Krasu spojené s nejstarší historií českých dějin. Svou profesní kariéru však prožil v severních Čechách. Do Svatého Jana se stále rád a často vrací, dosud zde působí ve významné neziskové organizaci, kterou před 25 lety založil.

V roce 1961, hned po úspěšném zakončení studia na lékařské fakultě UK v Praze, nastoupil na OHS v Teplicích. V hygienické službě pak zastával různé funkce od vedoucího oddělení, vedoucího odboru, okresního hygienika, vedoucího odboru na KHS, až po dlouholetého ředitele ZÚ v Ústí nad Labem. Pracoval však také jako závodní a ústavní lékař. Nad rámec své běžné činnosti působil s MUDr. F. Kotěšovcem v poradně pro těhotné a jako jeden z prvních zahájil poradenskou činnost v hygieně výživy v intencích, které navrhl profesor S. Hrubý. Teprve loni odešel do důchodu, ale to neznamená, že nemá plno práce odborné i organizační, včetně dalších aktivit.

Hlavní specializací Jana Ševčíka (a také atestačním oborem) je hygiena výživy. Zabýval se však řadou dalších oborů: od hygieny dětí a dorostu a hygieny obecné a komunální, po environmentální vědy řešící problematiku ochrany ovzduší, vody a půdy před průmyslovým znečištěním, téma dodnes v severočeské oblasti vysoce aktuální. Ve všech těchto oborech, především však v hygieně výživy, publikoval, ať sám nebo se spolupracovníky, řadu odborných prací. Významně se podílel na řešení velké epidemie hepatitidy typu A v ČR a spolu se spolupracovníky z KHS v Ústí nad Labem publikoval dvě prioritní sdělení o zátěži novorozenců PCB při jejich kojení mateřským mlékem.

MUDr. J. Ševčík si byl vždy dobře vědom, jak důležité je budovat organizační zajištění hygienické služby. Sám se o to zasloužil nejvíce, především v porevolučním období, ale jeho snahy nenarazily vždy na pochopení ze strany úřadů. Jeho nespornou zásluhou, kdy účinně propojil svůj organizační talent s odbornou erudicí, je jeho úspěšné organizování opatření při zcela mimořádných imisních situacích v Podkrušnohoří v 70. a 80. letech, které vyústilo v návrh, realizaci a rozpracování kompenzačních opatření, zejména pro zdravotně ohrožené děti. Zde se projevilo odborné propojení hygieny obecné a komunální, hygieny dětí a dorostu a hygieny výživy v praxi. Mimořádnou zásluhou bylo zabezpečení unikátního mezinárodního projektu dlouhodobě monitorujícího znečištění ovzduší a jeho vliv na zdravotní stav obyvatelstva (Teplice program – the impact of air pollution

on human health). Získané výsledky byly pak využity k řešení velmi obtížných podmínek životního prostředí a stavu zdraví obyvatel v Podkrušnohoří. Projektu se účastnila řada odborníků ze 16 zemí, dokonce i z USA a Kanady. K tomu lze přičíst jeho významnou participaci při tvorbě výpočetních nutričních programů a programů zaměřených na sledování nemocností dětí. V neposlední řadě zmíníme jeho prosazení využití „kaliperů“ pro měření kožní rasy při antropometrickém vyšetření dětí.

Těžiště zásluh MUDr. Jana Ševčíka však spočívá v jeho vždy zdařilé organizaci vysoce odborných krajských seminářů (např. ve Sloupu) a celostátních konferencí s mezinárodní účastí na téma „Výživa a zdraví“. Tento rok již po patnácté ponese název „Dny profesora Stanislava Hrubého“. Konference se zabývaly řadou témat a přinášely nejnovější poznatky týkající se primární prevence chorob souvisejících s výživou, také prevence alimentárních onemocnění, významu mikrobioty trávicího ústrojí, výživy různých věkových a ohrožených skupin obyvatel. Záměrem těchto konferencí je seznámit pracovníky hygieny výživy a další odborníky, kteří se touto problematikou zabývají, s novými poznatky a též s jejich uplatňováním v praxi. V tom spatřujeme jeho hlavní zásluhu o rozvoj oboru. Ale nejen „suchá věda“ zaujme: nikdo z tehdejších účastníků nezapomene na Ševčíkův smysl pro humor, kdy zorganizoval konferenci s názvem „Největší sranda v hygienické službě“ (1982).

MUDr. Jan Ševčík často neměl na různých ustláno, ale vše se mu podařilo překonat díky jeho nezlomné vůli. Má záviděníhodnou přednost, umění získávat spolupracovníky pro okamžitá řešení problémů, které se v jeho oboru objevovaly, dalo by se říci, každodenně.

Zbývá ještě na okraj vyjmenovat, co je obvyklé: MUDr. J. Ševčík je členem ČLS JEP, členem Společnosti hygieny a komunální medicíny, Společnosti pro výživu a Osteologické společnosti. Po r. 1990 byl po tři volební období členem městské rady města Teplic. Jím založené občanské sdružení „Svatojánská společnost“ v obci Svatý Jan pod Skalou na Berounsku vykonává mnoho záslužné práce v péči o tamní kulturní památky, uspořádalo již více než 120 koncertů vážné hudby, postavilo pozoruhodnou kapličku a organizuje výstavy a všechen kulturní život v této významné obci.

Bratře Jene, ať Ti dlouho vydrží Tvůj neutuchající elán a radost z činorodého života.

Sodalis carissime, in occasione iubilaei tuae 75 annorum sincere ex intimo corde tibi gratulamur.

MUDr. Bohumil Turek, RNDr. Petr Šíma